

BỆNH VIỆN PHỤ SẢN TRUNG ƯƠNG

National Hospital of Obstetrics and Gynecology

Ngân hàng Sữa mẹ Đà Nẵng

Ts. Bs. Trần Thị Hoàng
Bệnh viện Phụ sản - Nhi Đà Nẵng

Nội dung trình bày

- Lợi ích của sữa mẹ
- Thúc đẩy nuôi con bằng sữa mẹ tại BV Phụ sản-Nhi Đà Nẵng
- Ngân hàng sữa mẹ & sữa mẹ hiến tặng
- Hoạt động của ngân hàng sữa mẹ Đà Nẵng
 - Quy trình hoạt động
 - Kết quả
- Thuận lợi, Thách thức và Tương lai

Các can thiệp	Giảm tử vong
Sữa mẹ	13%
Thuốc chống ký sinh trùng	7%
Thức ăn bổ sung	6%
Kẽm	4%
Sinh đẻ đúng quy trình vệ sinh	4%
Chủng ngừa Hib	4%
Vệ sinh nước uống, môi trường	3%
Corticoid trước sinh	3%
Điều hòa thân nhiệt sơ sinh	2%
Vitamin A	2%
Kháng độc tố tetanus	2%
Nevirapin và sữa thay thế	2%
Kháng sinh cho vỡ ối sớm	1%
Chủng ngừa sởi	1%

The Lancet Child Survival series 2003; 362: 65–71

Lợi ích của nuôi con bằng sữa mẹ

- Trẻ không bú sữa mẹ trong 6 tháng đầu tăng nguy cơ tử vong 14 lần, bú sữa mẹ một phần tăng 3-4 lần. Trẻ 12-23 tháng tuổi không bú sữa mẹ tăng nguy cơ tử vong 2 lần (Sankar, Sinha et al. 2015).
- Bú sữa mẹ giảm tỉ lệ đái tháo đường tip 2, giảm tỉ lệ thừa cân béo phì 13% (Horta, Loret De Mola et al. 2015)
- Trẻ bú sữa mẹ có chỉ số thông minh cao hơn trẻ không bú sữa mẹ (Horta, Loret De Mola et al. 2015).
- Ước tính bú sữa mẹ hoàn toàn trong 6 tháng đầu có thể phòng ngừa được 823.000 tử vong trẻ dưới 5 tuổi và 20.000 ca tử vong do ung thư vú (Victora, Bahl et al. 2016).
- Giảm tỉ lệ loạn sản phế quản phổi, bệnh võng mạc mắt ở trẻ sinh non, nguy cơ dị ứng thức ăn, hen (Spiegler, Preuss et al. 2016-Lewis, Richard et al. 2017-Dicky, Ehlinger et al. 2017)

Khuyến cáo của WHO về dinh dưỡng cho trẻ nhẹ cân

1. Sữa mẹ đẻ
2. Sữa mẹ hiến tặng nếu không có sữa mẹ đẻ (từ ngân hàng sữa mẹ đảm bảo an toàn).
3. Sữa công thức đủ tháng nếu không có sữa mẹ đẻ hoặc sữa mẹ hiến tặng (recommendation relevant for resource-limited settings).
 - Sữa cho trẻ non tháng nếu dùng sữa đủ tháng mà không lên cân.

Feeding of low-birth-weight infants in low- and middle-income countries

http://www.who.int/elena/titles/full_recommendations/feeding_lbw/en/

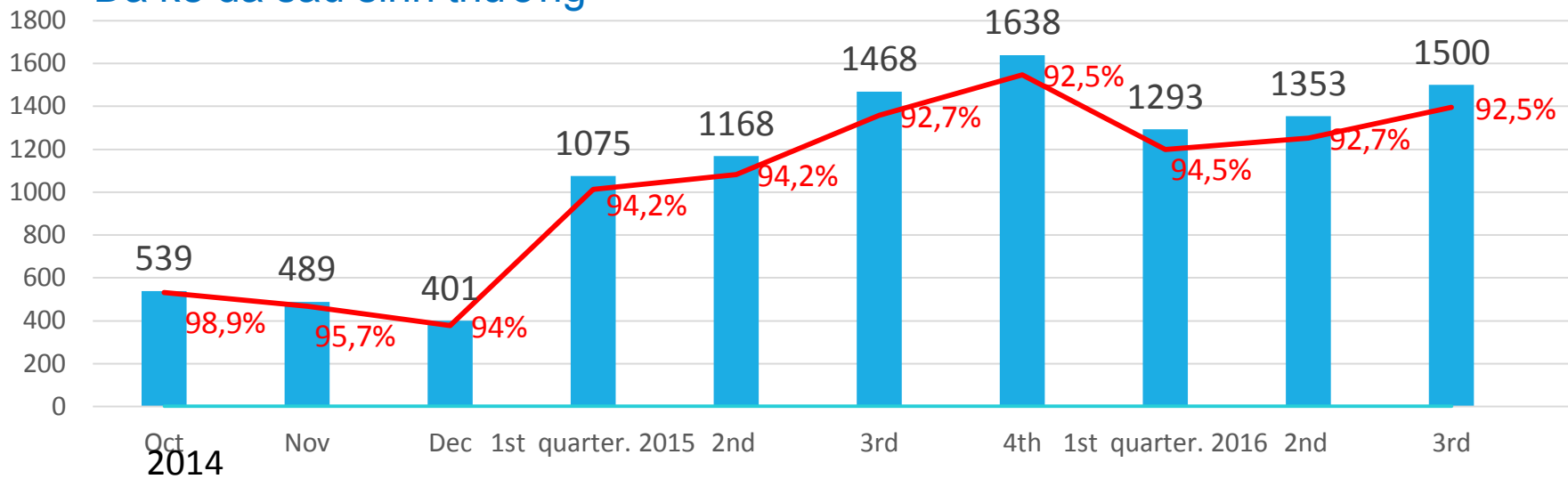

Thúc đẩy nuôi con bằng sữa mẹ tại BV Phụ sản-Nhi Đà Nẵng

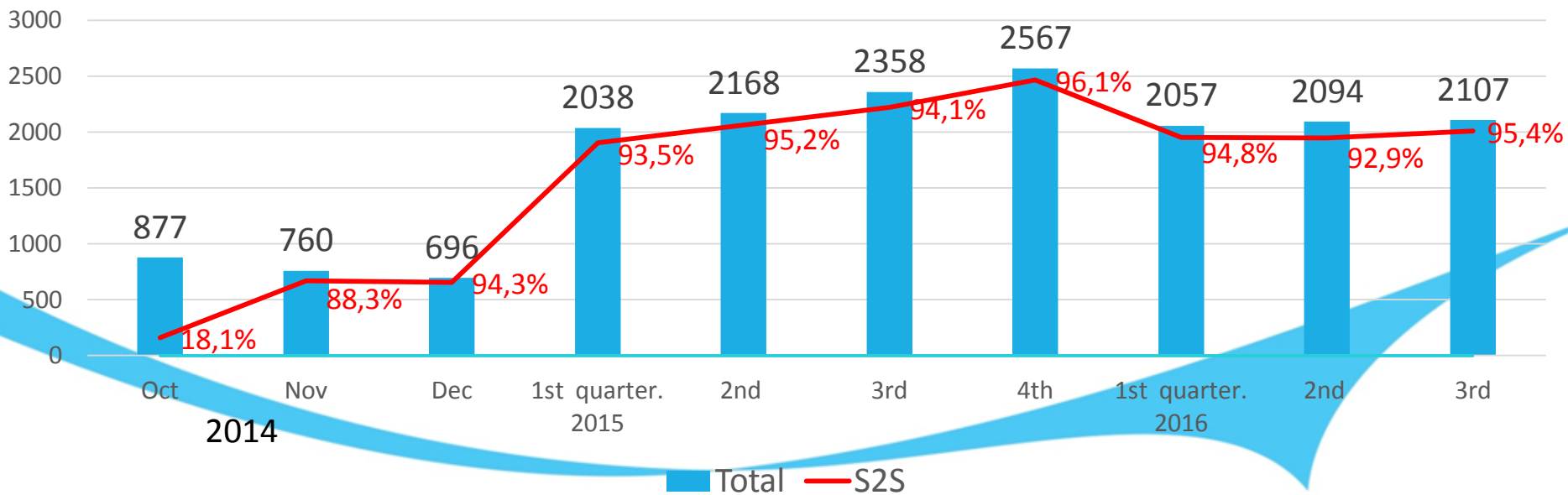
- Chăm sóc thiết yếu sớm
- Chăm sóc bà mẹ kangaroo
- Trữ sữa mẹ tại khoa Sơ sinh
- Giáo dục và Tuyên truyền

Da kê da sau sinh thường

Da kê da sau mổ đẻ

■ Total — S2S

Chăm sóc bà mẹ kangaroo

- 2007: Thực hiện KMC với 8 ghế nằm
- 2011-2013: 10 giường có thể hỗ trợ CPAP
- 2013-2014: 14 giường có thể hỗ trợ CPAP
- 5/2014: 30 giường KMC 14 CPAP, 10 oxy
- 9/2015: 40 giường KMC
 - 14 giường CPAP, 18 có thể hỗ trợ ôxy
 - 385 được chăm sóc KMC, 87 có hỗ trợ CPAP
- 8/2017: 50 giường KMC
- 1/2018: 50 giường KMC tại khoa sơ sinh và 8 giường KMC tại Hậu sản

Thúc đẩy nuôi con bằng sữa mẹ tại đơn vị nhi sơ sinh

Thúc đẩy sữa mẹ tại đơn vị Nhi sơ sinh

Trước cổng đơn vị hồi sức
tích cực sơ sinh

Tủ lạnh

Máy vắt sữa

Tủ lạnh đông

Nhu cầu ngân hàng sữa mẹ tại BV Phụ sản-Nhi Đà Nẵng

- Tổng số trẻ sinh sống tại bệnh viện Phụ Sản-Nhi hàng năm: 14,000-15,000
- Tỷ lệ sinh non <37 tuần: 10%
- Nhập khoa Nhi Sơ Sinh hàng năm: 3000-4000
 - Số trẻ <37 tuần: 1000-1300
 - Số trẻ < 32 tuần hoặc < 1500 g: 300-400
- Trẻ nhập hồi sức sơ sinh và sơ sinh bệnh lý trong những ngày đầu đời
- Trẻ ở các đơn vị hậu sản
 - Mẹ bệnh nặng
 - Mẹ bị bỏ rơi
 - Một số trường hợp mẹ gặp khó khăn trong việc tiết sữa và cho con bú lúc đầu.
- Trẻ nhỏ bệnh lý

Ngân hàng sữa mẹ

- **NHSM** là một **dịch vụ** được thiết lập để **tuyển chọn và sàng lọc** những bà mẹ hiến tặng sữa, **thu thập** sữa hiến tặng, **xử lý, sàng lọc, bảo quản** và **phân phối** sữa đó nhằm **đáp ứng** nhu cầu cụ thể của trẻ sơ sinh để có được sức khỏe tối ưu.
- **Sữa mẹ hiến tặng** là sữa được **bà mẹ tặng** miễn phí cho NHSM để cho **trẻ không có quan hệ huyết thống** sử dụng.

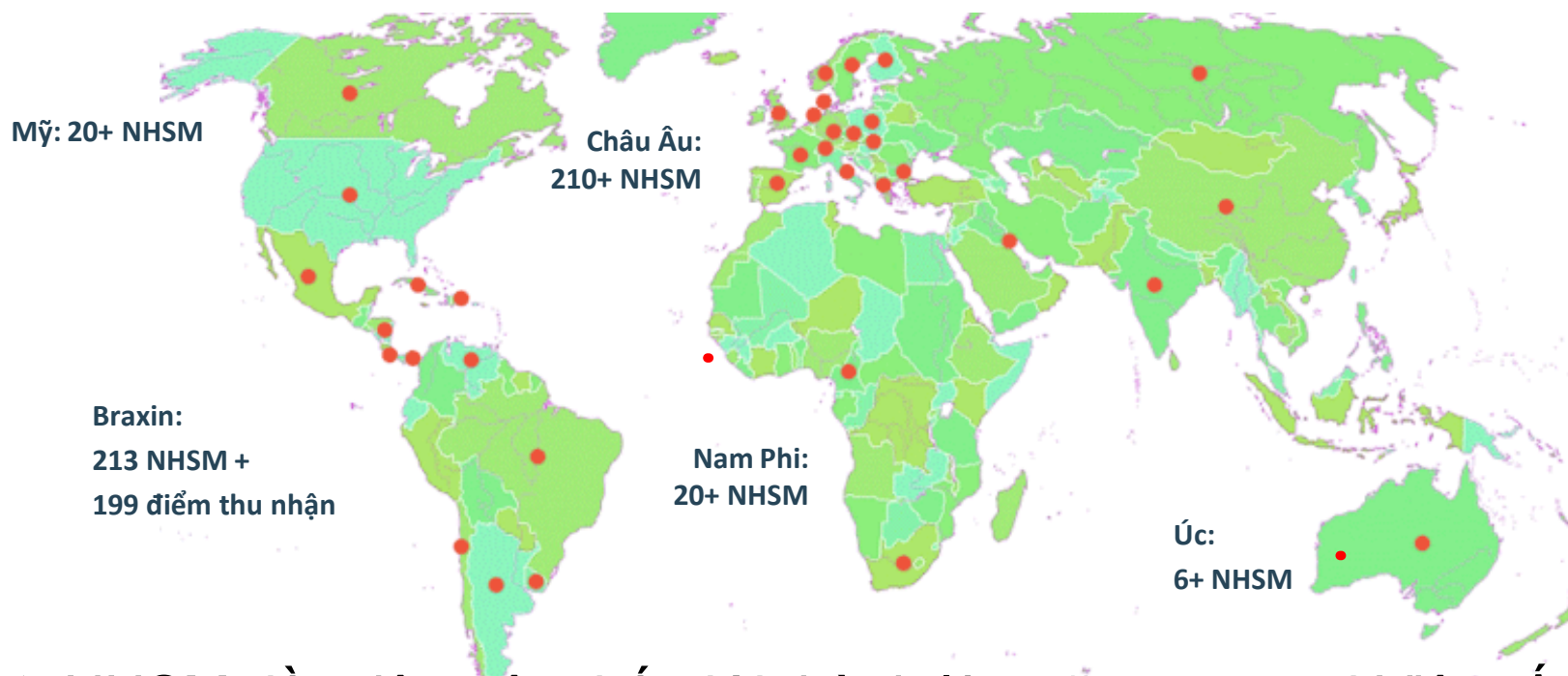
Nuôi con bằng sữa mẹ & NHSM

- **Nuôi con bằng sữa mẹ:** là nền tảng đảm bảo **hiệu quả** hoạt động NHSM
- **NHSM:** thúc đẩy nuôi con bằng sữa mẹ

Ngân hàng sữa mẹ trên thế giới

➤ NHSM đầu tiên trên thế giới thành lập năm 1909 tại Viên, Áo
Hiện nay: >600 NHSM tại 37+ nước

➤ **Tại châu Á:** Ngân hàng sữa mẹ đầu tiên thành lập năm 1989 tại đơn vị sơ sinh Medical College & Hospital ở Mumbai, Ấn Độ.

Phương pháp thanh trùng sữa mẹ hiến tặng

- Sữa được hiến tặng từ các bà mẹ tình nguyện, khỏe mạnh, xét nghiệm HIV, Viêm gan B, C, giang mai âm tính Thanh trùng ở nhiệt độ $62,5^{\circ}\text{C}$ trong 30 phút, sau đó được làm lạnh nhanh xuống 4°C
- Đảm bảo an toàn về mặt vi sinh và bảo tồn các thành phần sinh học của sữa, như các protein, kháng thể, và vitamin

Lợi ích của sữa mẹ hiến tặng thanh trùng

- Sử dụng SMTT giảm ~ 3 lần NEC so với sữa công thức (de Halleux, Pieltain et al. 2017).
- SMTT giảm 19% nguy cơ nhiễm trùng SS ruột ở nhóm trẻ dễ bị tổn thương, nhẹ cân trong 28 ngày đầu đời so với sữa công thức (Quigley and McGuire 2014)
- Giảm thời gian nằm viện 15 ngày và giảm thời gian nuôi dưỡng tĩnh mạch hoàn toàn tới 10 ngày so với sữa công thức (Arslanoglu, Corpeleijn et al. 2013).
- Tỷ lệ nuôi con bằng sữa mẹ hoàn toàn lúc ra viện tăng 10% tại NICU khi có NHSM (Kantorowska, Wei et al. 2016).
- Trẻ sinh non nuôi dưỡng bằng SMTT có khả năng dung nạp tốt hơn, ít nôn, ít ứ sữa, và giảm tiêu chảy so với trẻ nuôi bằng sữa công thức (Arslanoglu, Corpeleijn et al. 2013)

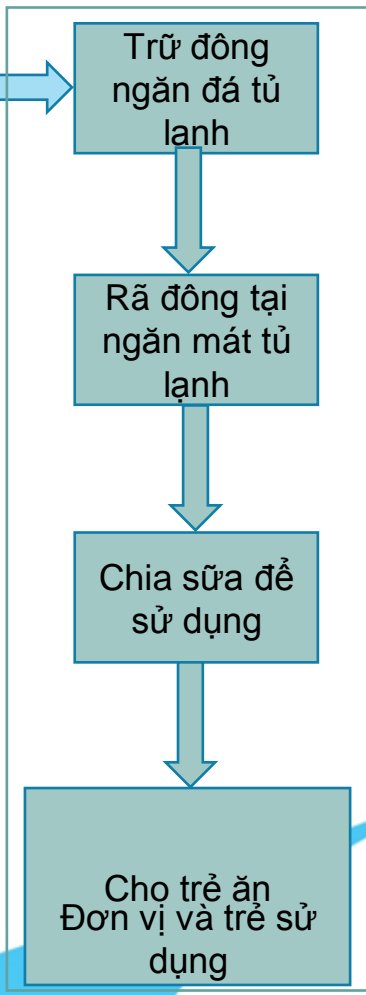
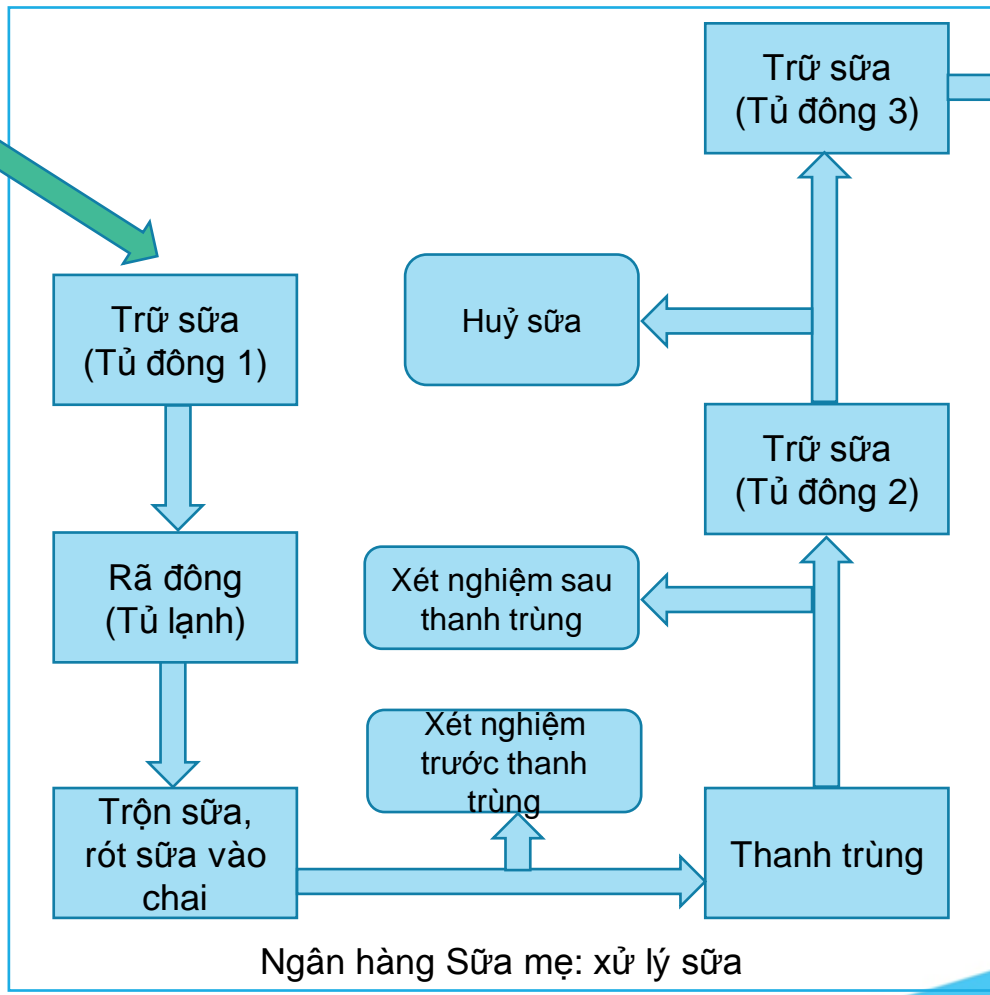
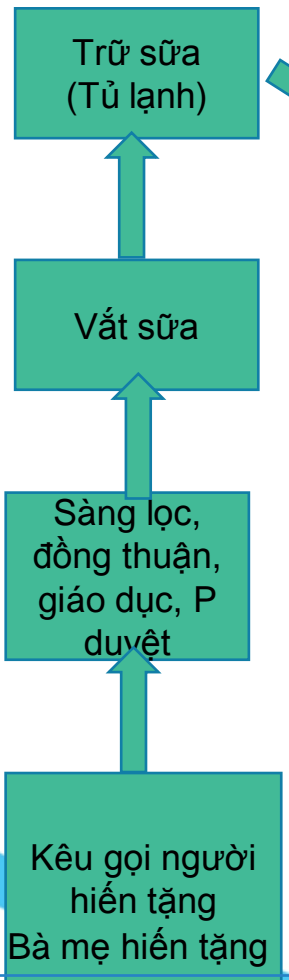

Quá trình thiết lập Ngân Hàng Sữa Mẹ Đà Nẵng

11-12/2015	Hình thành ý tưởng dự án và tìm kiếm nguồn tài trợ Phê duyệt của Bộ Y tế và UBND thành phố Đà Nẵng
1-6/2016	Hợp đối tác và đánh giá cơ sở Phát triển tài liệu truyền thông Học tập kinh nghiệm ở Scotland
7-12/2016	Xây dựng Hướng dẫn vận hành và quy trình thực hành chuẩn (SOP) Nâng cấp cơ sở vật chất, mua sắm trang thiết bị Phê duyệt giá sữa hiến tặng
1-6/2017	Phê duyệt Hướng dẫn vận hành NHSM và đào tạo Khai trương và bắt đầu hoạt động Hệ thống báo cáo – theo dõi, giám sát điện tử
7-12/2017	Xây dựng năng lực hệ thống giám sát chất lượng nội bộ Điều chỉnh Hướng dẫn vận hành và SOP phù hợp với thực tế Đào tạo/ hội thảo về hỗ trợ NCBSM/NHSM và kỹ năng tư vấn Tuyển chọn và đào tạo tình nguyện viên - thu nhận vận chuyển SMHT

Quy trình vận hành Ngân hàng Sữa mẹ

Phần mềm ghi nhận và trữ số liệu

Đăng nhập

Tên đăng nhập:
admin

Mật khẩu:

ĐĂNG NHẬP

Quản lý bà mẹ hiến tặng

Ngày phỏng vấn: Mã bà mẹ: Tình trạng hiến tặng: Đang hiến tặng

Nơi nhận sữa: Chế lượng sữa của bà mẹ:

Họ và tên: Năm sinh: Tuổi: (Dưới 18 tuổi, dừng phỏng vấn)

Dân tộc: Kinh Kháe Khác Nghề nghiệp:

Trình độ học vấn: 1) Trung cấp, sơ cấp 2) Đại học 3) Sau đại học 4) Phổ thông, ghi lớp đã học

Địa chỉ: Số nhà: , thôn, phố: xã, phường:

Tỉnh/TP: Quận, huyện: Điện thoại liên hệ:

Con sinh ngày: Nơi sinh: 1) BV Phụ sản Nhi Đà Nẵng 2) Khác:

Họ tên con: Số tuần tuổi của con khi sinh: tuần Cân nặng khi sinh: gram

Cách đẻ: 1. Đẻ thường 2. Đẻ mổ

Hiện tặng sữa

Lượng sữa chưa thành trình: 1120 ml, và đã thành trình: 0 ml.

	Ngày	Số lượng (ml)	Tình trạng
1		0	
2	07/03/2017	120	Chưa thành trình
3	06/03/2017	200	Chưa thành trình
4	05/03/2017	200	Chưa thành trình
5	04/03/2017	200	Chưa thành trình
6	03/03/2017	200	Chưa thành trình
7	02/03/2017	200	Chưa thành trình

Chức năng

- Tạo nhu cầu
- Quản lý bà mẹ hiến tặng
- Xử lý sữa hiến tặng
- Phân phối sữa
- Quản lý trẻ nhận
- Sử dụng sữa hiến tặng
- Quản lý chai sữa
- Báo cáo
- Biểu đồ

Xử lý sữa hiến tặng

A. RÃ ĐỒNG

Ngày giờ bắt đầu: 22/02/2017 giờ: 11:00 Nhiệt độ tủ lạnh: 4.30 °C Người thực hiện:

Ngày giờ kết thúc: 23/02/2017 giờ: 09:45 Nhiệt độ tủ lạnh: 4.50 °C Người thực hiện:

Thông tin về sữa thô rã đồng

LOẠT SỐ: 008 Ngày thực hiện: 23/02/2017 giờ: 10:30 + Chọn sữa thô để rã

	Mã số bà mẹ hiến tặng	Tên BMHT	Tổng số mL	Hạn thành trình
☐				
☐	1	M17-0C Bùi Thị	560	09/05/2017
☐	2	M17-0C Bùi Thị	900	09/05/2017
☐	3	M17-0C Bùi Thị	200	09/05/2017
☐	4	M17-0C Bùi Thị	200	09/05/2017
☐	5	M17-0C Bùi Thị	200	09/05/2017

Phê duyệt

Đủ tiêu chuẩn sử dụng

	Mã bình BMHT	Tổng dư
1	M17-005-01-008	220
2	M17-005-02-008	220
3	M17-005-03-008	220

Số liệu, báo cáo, và biểu đồ

Biểu đồ sữa hiến tặng hằng ngày

BÁO CÁO TỔNG HỢP

Từ ngày: 1/3/2017 đến ngày: 23/3/2017

STT	Thông tin chung từ bệnh viện:	Kết quả
01	Số trẻ sinh thường	
02	Số trẻ sinh mổ	
03	Số trẻ đẻ nhẹ cân (< 2500g)	
04	Số trẻ sinh thiếu tháng (< 37 tuần)	
05	Số trẻ nhập khoa chăm sóc trẻ em cho sinh (NICU). Có thể chia theo nhóm nguyên nhân nếu cho phép	
06	Số trẻ sinh ra bởi bà mẹ nhiễm HIV/AIDS	
07	Số trẻ mất cân hoặc bị bỏ rơi	
08	Số lần tư vấn nhóm	0
09	Số sự kiện (có số người tham dự lớn hơn 10, bao gồm cả truyền thông đại chúng, các hoạt động tạo nhu cầu tại bệnh viện và cộng đồng)	0
10	Số bà mẹ tiếp cận được để tạo truyền đơn về việc tham gia hiến sữa cho NHEM từ các bộ NHEM, cán bộ y tế khác, hoặc tình nguyện viên (theo hình thức nhóm, cá nhân, sự kiện)	0
11	Số bà mẹ tiềm năng	0
12	Số bà mẹ đồng ý tham gia một và được sàng lọc	25
13	Số bà mẹ đã yêu về sàng lọc và xét nghiệm để tham gia hiến tặng	18
14	Số bà mẹ được tập huấn kỹ năng cần thiết để tham gia hiến tặng sữa (ví dụ: được tập huấn về rửa tay, vắt, đun sữa, đun, và chuyển sữa)	20
15	Số bà mẹ bắt đầu tham gia hiến tặng sữa trong tháng	33
16	Số bà mẹ kết thúc tham gia (ví dụ: nghỉ con quá 9 tháng tuổi, bệnh tật, nguyên vong, hoặc ngưng hiến tặng sữa 90 ngày)	7
17	Tổng số sữa mẹ hiến tặng (mL - SMHT)	53,255
18	Tổng số SMHT đã sử dụng (mL)	23,455
19	Tổng số SMHT sau thành trình (TT) (mL)	5,380
20	Tổng số SMHT TT/TT (mL)	1,000

BỆNH VIỆN PHỤ SẢN TRUNG ƯƠNG
National Hospital of Obstetrics and Gynecology

Kết quả thực hiện

Thông tin về người hiến tặng

Kết quả sau 11 tháng hoạt động (6/2-31/12/2017)

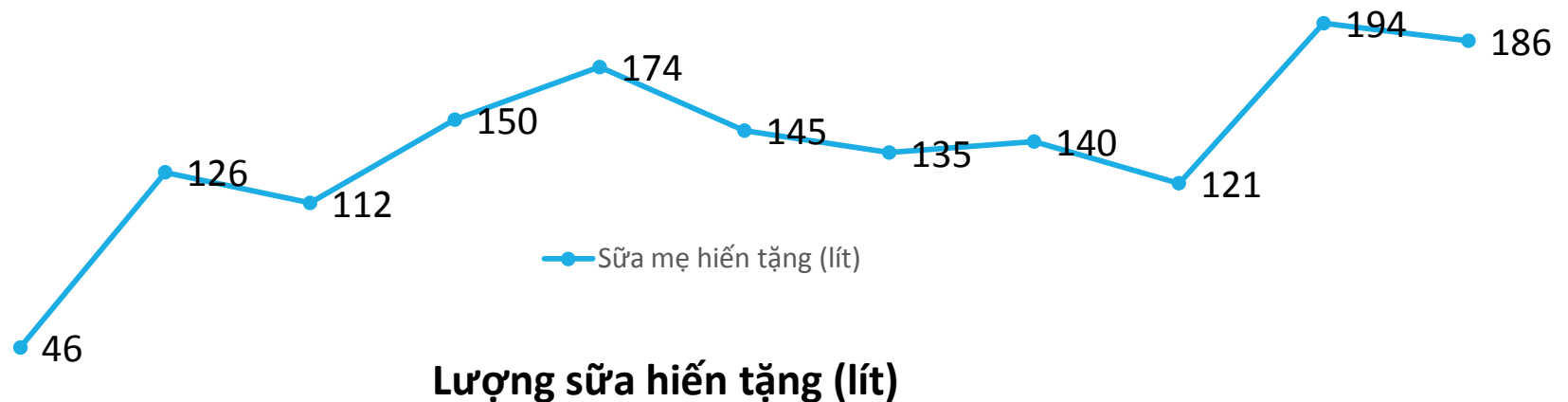
Đặc điểm	Tổng
Số bà mẹ tham gia buổi truyền thông	452
Số bà mẹ tiềm năng	221
Số bà mẹ hiến tặng sữa	166
Tuổi TB (SD) năm	27.9 ± 4
Bà mẹ từ cộng đồng, n (%)	58 (35%)
Bà mẹ có trẻ sinh non, n (%)	97 (58%)
Sinh thường, n (%)	83 (50%)
Bà mẹ sinh tại BVPSN, n (%)	140 (84%)
Bà mẹ sống tại Đà Nẵng, n (%)	103 (62%)

Lượng sữa được hiến tặng

~1540 lít từ 166 bà mẹ
Trung bình 4,7 lít sữa/ ngày
Trung bình mỗi bà mẹ hiến 9,3 lít sữa
Thời gian hiến tặng trung bình 30 ngày

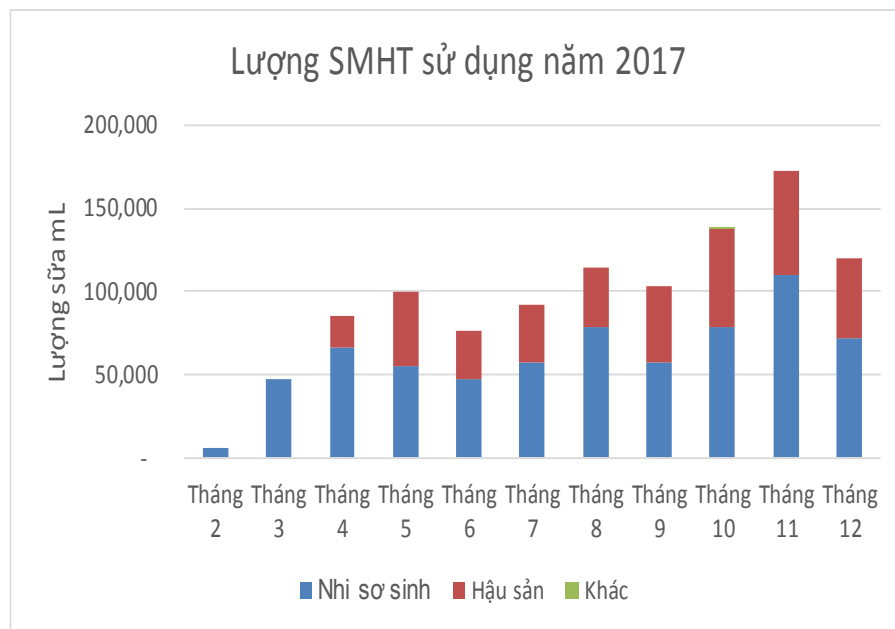
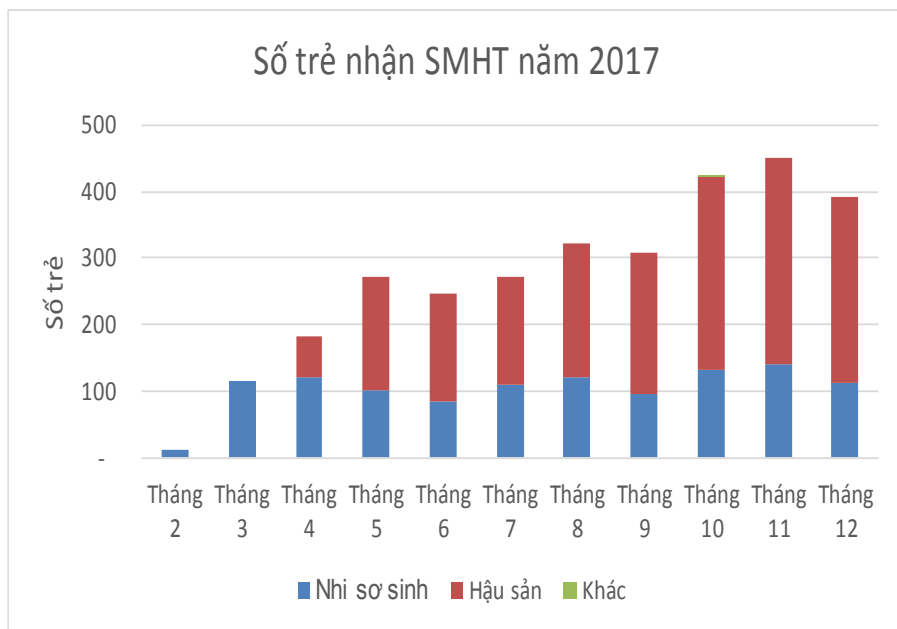

Tháng 2 Tháng 3 Tháng 4 Tháng 5 Tháng 6 Tháng 7 Tháng 8 Tháng 9 Tháng 10 Tháng 11 Tháng 12

Na Uy mỗi bà mẹ trung bình hiến 28 lít, Đài Loan 17 lít. Hàn Quốc 3 tháng.

Số trẻ nhận sữa mẹ hiến tặng và số sữa đã sử dụng (2647 trẻ sử dụng 1.055 lít sữa)

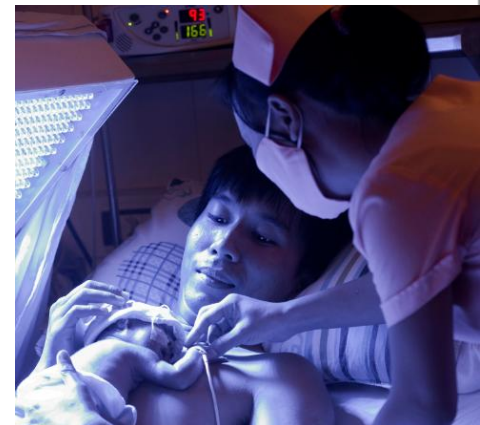

- Khả năng đáp ứng nhu cầu về SMHT của NHSM tăng theo thời gian: số trẻ và lượng sữa sử dụng tăng
- Đối tượng hưởng lợi chính của NHSM là nhóm trẻ đang điều trị tại **khoa Nhi Sơ Sinh**

Đặc điểm trẻ nhận sữa 2,647 trẻ

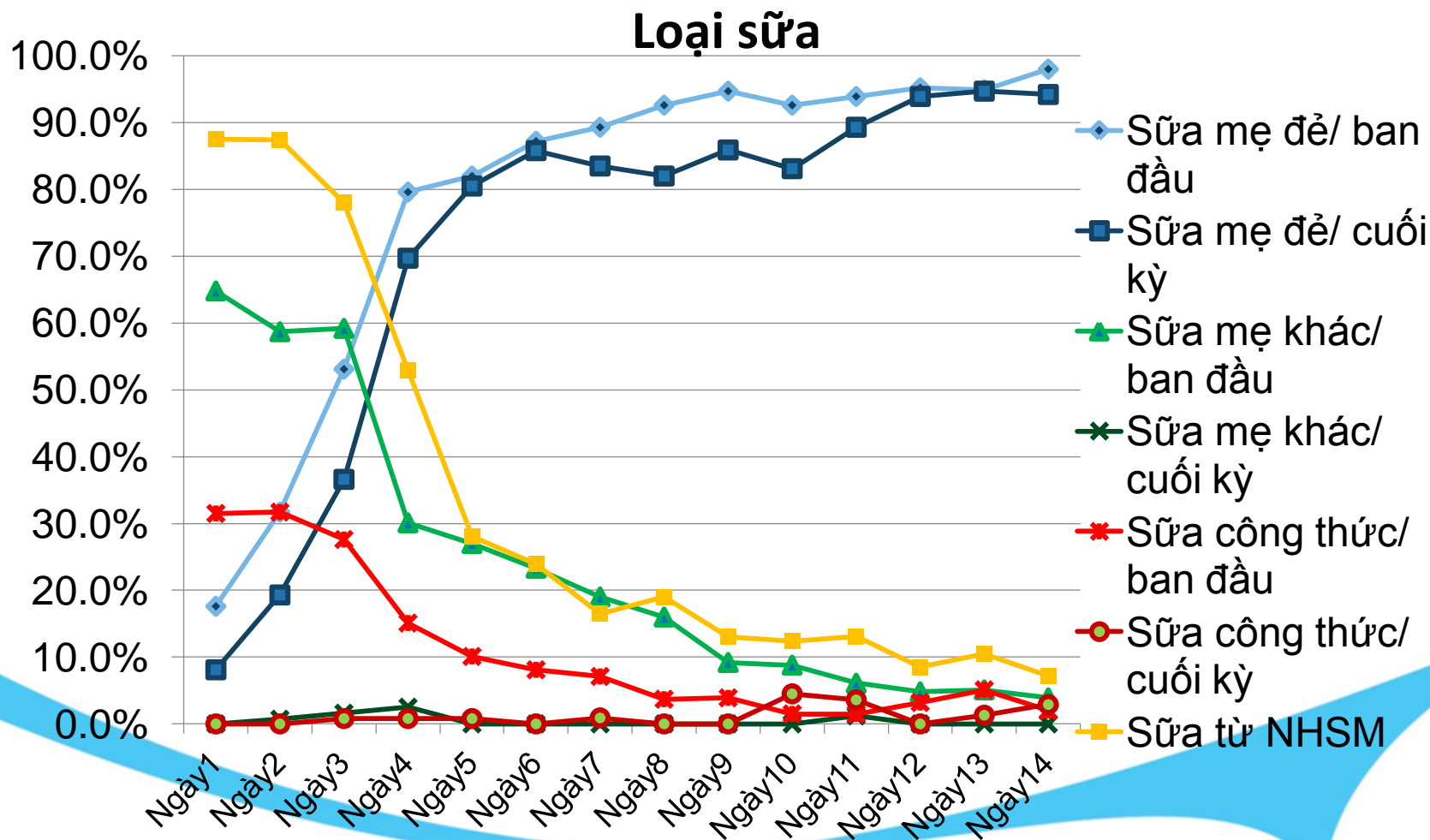
Characteristics	Number
Số trẻ <32 tuần hoặc <1500 g, n (%)	261 (13%)
Số trẻ < 37 tuần hoặc < 2,500 g khác, n (%)	437 (17%)
Số trẻ sơ sinh bệnh lý nặng, n (%)	230 (9%)
Số trẻ đủ tháng khỏe mạnh, n (%)	1,607 (60%)
Số trẻ < 6 tháng bệnh lý, n (%)	12 (1%)
Đẻ mổ, n (%)	1,856 (70%)
Thời gian sử dụng sữa trung bình tại Nhi sơ sinh (ngày)	4.4
Thời gian sử dụng sữa trung bình tại hậu sản (ngày)	2.2

Tại Đài Loan, hơn 40% trẻ nhận sữa hơn 1 tháng. Tại Scotland, thời gian nhận sữa trung bình là 14 ngày ở trẻ non tháng và 2 ngày ở trẻ đủ tháng.

Tác động của ngân hàng sữa mẹ Thực hành nuôi dưỡng tại khoa Sơ sinh

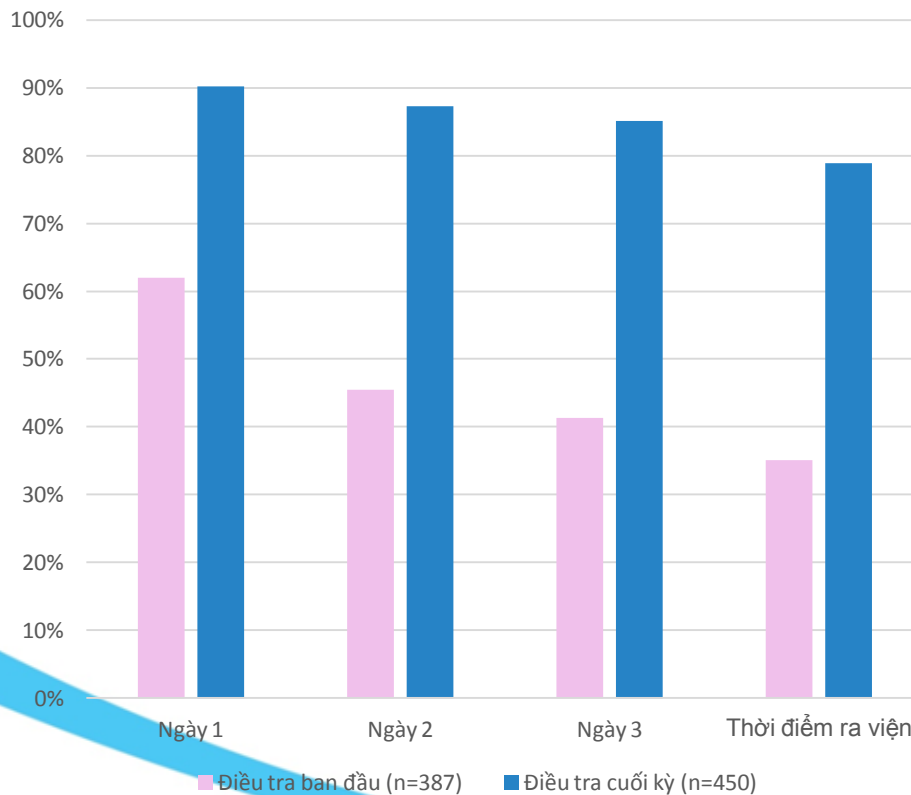

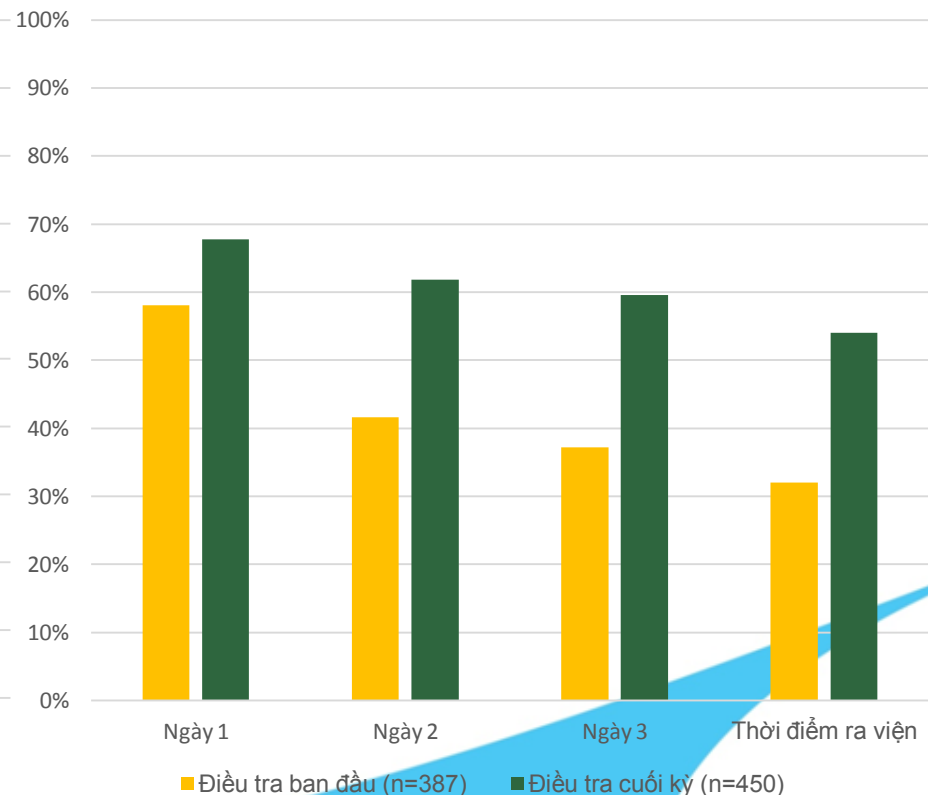
Tác động của ngân hàng sữa mẹ

Thực hành nuôi dưỡng trẻ sơ sinh tại các khoa Hậu Sản

Nuôi con bằng sữa mẹ hoàn toàn

Bú sữa mẹ (đủ) hoàn toàn

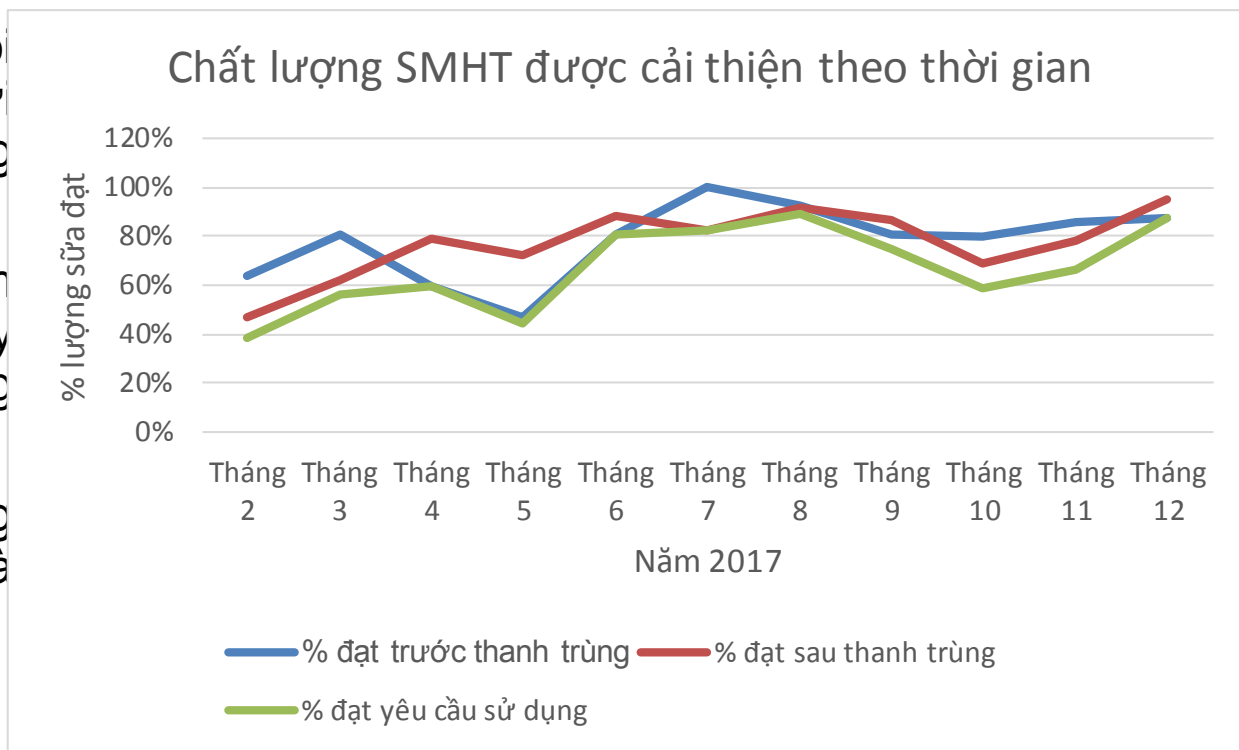
Quản lý chất lượng

Hoạt động:

- Giám sát chất lượng nội bộ: Thực hiện định kỳ bởi nhóm quản lý chất lượng (QLCL)
- Nhóm QLCL có sự tham gia của các nhân viên y tế từ nhiều khoa, phòng liên quan
- Các thực hành đúng (chuẩn) được chia sẻ và ghi nhận

kết quả:

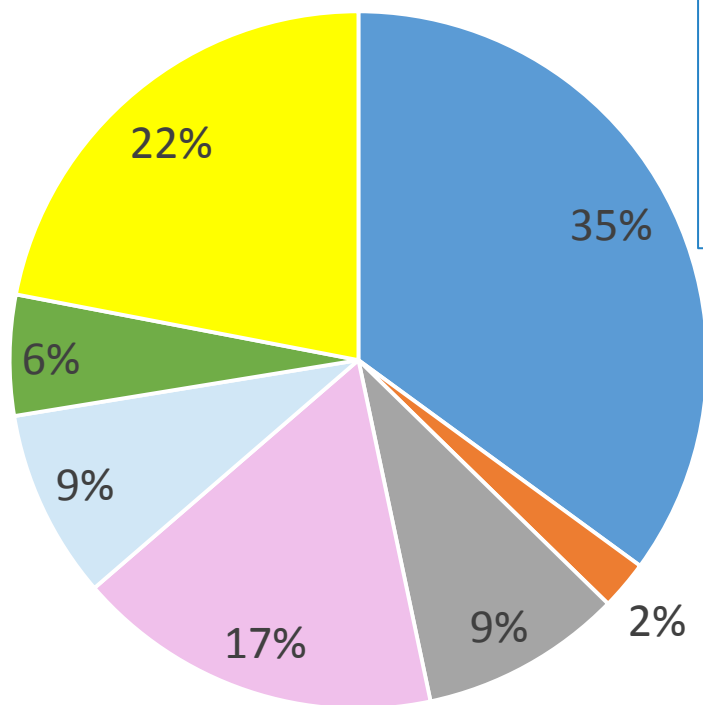
- Chất lượng SMHT được cải thiện theo thời gian
- Số lượng sữa bị loại bỏ đã giảm theo thời gian

Chi phí vận hành

Chi phí hoạt động (2 – 12/ 2017)

Giá sữa:

<50 ml: 50.000 VNĐ

50-100 ml: 50.000 VNĐ-100.000 VNĐ

>100 ml: 100.000 VNĐ

- Nhân sự
- Vật tư tiêu hao
- Xét nghiệm
- Tiết trùng dùng cụ

Thuận lợi

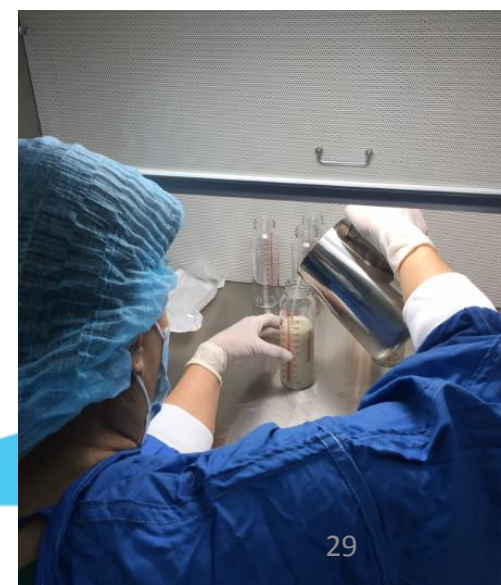
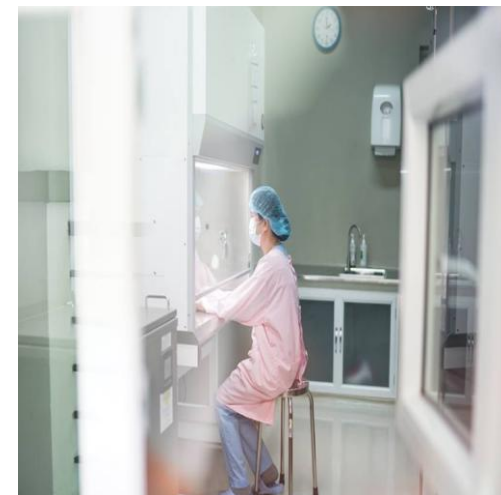
- Sẵn có chính sách và chương trình phù hợp, ví dụ: nghị định 100 (cấm quảng cáo, tiếp thị và bán sữa công thức và các sản phẩm tương tự)
- Sự hỗ trợ của Bộ Y tế, Sở Y tế, các cơ quan ban ngành và lãnh đạo Bệnh viện
- Hỗ trợ về ngân sách và kỹ thuật từ PATH và Alive & Thrive
- Nền tảng hỗ trợ NCBSM: EENC, KMC, nhân viên được đào tạo, tập huấn về NCBSM
- Sự nỗ lực hết mình của tập thể bệnh viện
- Sự hỗ trợ của các cơ quan truyền thông & mạng xã hội, tình nguyện viên, mạnh thường quân

Thách thức

- Chưa có hướng dẫn chính thức cho NHSM tại Việt Nam
- Chi phí sữa hiến tặng chưa được chi trả bởi Bảo hiểm xã hội
- Một số trang thiết bị chuyên biệt không có sẵn tại Việt Nam
- Quá tải tại NHSM, tại nhi sơ sinh để đảm bảo vận hành quy trình từ vận động, giám sát thực hành bà mẹ, xử lý sữa, sử dụng, và ghi nhận thông tin vào hệ thống.
- Kiến thức và thực hành về NCBSM của bố mẹ và thành viên gia đình còn hạn chế
- Còn phổ biến tình trạng chia sẻ sữa tự phát

Các bước tiếp theo

- Tìm **một cơ chế đảm bảo bền vững về mặt tài chính**
- Tăng cường năng lực trong việc mở rộng các hoạt động về NHSM cho các BV khác tại Việt nam và là nền tảng vững chắc cho việc tiến đến phát triển **hướng dẫn quốc gia về NHSM**
- Tham gia network ngân hàng sữa mẹ Đông Nam Á
- **Tiếp tục đào tạo** cho nhân viên về NCBSM và NHSM
- Duy trì bền vững hoạt động **thúc đẩy NCBSM** từ phòng khám, phòng sinh cho đến hậu sản
- **Nghiên cứu**

Cho trẻ thơ Sức khỏe và Yêu thương
Đà Nẵng, Việt Nam